

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**SZKOŁA PODSTAWOWA
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W PIASKACH**

**OPRACOWAŁA:
Katarzyna Knap**

1. Założenia WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego- obejmuje działania podejmowane przez szkołę, które prawidłowo przygotowują uczniów do wyboru szkoły ponadpodstawowej, zawodu czy poziomu i kierunku kształcenia. System określa zadania nauczyciela w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce spotkań do realizacji oraz metody pracy a także oczekiwane i efekty. System doradztwa przygotowuje uczniów do podjęcia decyzji o dalszym kształceniu, o wyborze szkoły, która będzie spełniać jego oczekiwania, pomoże określić jego predyspozycje, umiejętności i zainteresowania. Przygotowuje uczniów do samodzielnego wyboru szkoły ponadpodstawowej , uczy samooceny i poczucia własnej wartości. Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

Przygotowany dokument WSDZ zapewnia ciągłość działań doradczych, służy wskazaniu korelacji między tymi działaniami i procesami dydaktyczno-wychowawczymi w szkole.

2. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in.

- Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty, (tekst jednolity:Dz.U. z 1996r, nr 67, poz 329 ze zm.) zobowiązuje placówki oświatowe do „przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia”
- Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.,
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. 2021 poz. 1762) dotyczy zasadności zatrudnienia w szkole doradcy zawodowego.
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz.U. z 2020 r. poz. 226).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 2 lipca 2019 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu zajęć prowadzonych

bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz.U. 2019 poz. 1322)

3. Cele WSD:

Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

- Celem orientacji zawodowej w **klasach I–III** jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.
- Celem orientacji zawodowej w klasach **IV–VI** jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.
- Celem doradztwa zawodowego w klasach **VII–VIII** szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji .

Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci:

a. uczniowie

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;

- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik;

b. rodzice:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez stronę www szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne, e-dziennik);

c. nauczyciele:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

4. Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
 - systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
 - planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;

- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej:

- z pojęciem pracy i wynagrodzenia pieniężnego oraz sytuacji ekonomicznej rodziny
- przedstawiają znaczenie pracy w życiu człowieka
- omawiają z dziećmi zawody w ich najbliższym otoczeniu, zawody najbliższych
- prezentują charakterystykę pracy w różnych zawodach
- rozwijają zainteresowania.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;

- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego

Na każdym przedmiocie nauczyciele realizują podstawę programową , odnoszącą się do doradztwa zawodowego

5. Treści programowe w zakresie doradztwa zawodowego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkole i wszystkich klas szkoły podstawowej

Wychowanie przedszkolne:

1. Poznanie siebie
2. Świat zawodów i rynek pracy
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Klasy I-III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie
2. Świat zawodów i rynek pracy
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie.

Klasy IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów zaciekawienia odbiorców.
2. Świat zawodów i rynek pracy czynniki wpływające na wybory zawodowe
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych do realizacji celu.

Klasy VII- VIII szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów
2. Świat zawodów i rynek pracy
3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie
4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

6. Formy i metody pracy doradczej formy adresowane do uczniów:

- diagnoza i analiza potrzeb na podstawie obserwacji, wywiadów i ankiet
- konsultacje i porady związane z dalszą edukacją (również dla uczniów ze specjalnymi potrzebami)
- warsztaty grupowe na zajęciach z doradztwa zawodowego- odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności i predyspozycji zawodowych
- nakierowanie na rozwój umiejętności społecznych i interpersonalnych: komunikacji, współpracy, przezwyciężenia stresu
- zajęcia umożliwiające poznanie różnych zawodów
- poznanie obecnego rynku pracy
- poznanie zawodów przyszłości
- realizowanie treści programowych z doradztwa na poszczególnych przedmiotach
- spotkania z przedstawicielami poszczególnych zawodów
- wyjścia do zakładów pracy
- ulotki i informacje ze stron internetowych dotyczących ofert poszczególnych szkół ponadpodstawowych
- udział w dniach otwartych szkół naszego powiatu

formy skierowane do rodziców:

- konsultacje i porady udzielane przez nauczyciela/doradcę zawodowego na terenie szkoły
- zachęcanie i włączanie rodziców w proces doradczy szkoły
- udział w dniach otwartych szkół

formy adresowane do nauczycieli:

- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- śledzenie losów absolwentów

formy adresowane do środowiska lokalnego:

- spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych
- spotkania z przedstawicielami lokalnych firm i zakładów pracy
- współpraca z instytucjami wspierającymi pracę szkoły- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna.

•

7. Metody pracy doradczej:

- metody aktywizujące uczniów (burza mózgów, dyskusja, mapa myśli, projekty)
- drama- krótkie scenki, odgrywanie ról
- metody plastyczne (portfolio, plakaty)
- metody audiowizualne- wykorzystanie internetu jako źródła informacji, prezentacje, multimedialne, filmy edukacyjne
- gry i zabawy rozwijające myślenie

- pogadanki, wykłady

Treści i czas realizacji z zakresu doradztwa zawodowego będą realizowane w ciągu roku szkolnego na lekcjach wychowawczych, przedmiotowych i zajęciach doradztwa zawodowego w klasach VII- VIII

8. Korzyści i rezultaty z realizacji WSDZ:

a. dla uczniów i rodziców:

- dostęp do informacji edukacyjnej i zawodowej uczniów, nauczycieli i rodziców
- podejmowanie świadomych i trafnych decyzji w wyborze szkoły i zawodu
- kształtowanie odpowiednich postaw, nawyków , umiejętności potrzebnych do nauki zawodu
- pomoc rodzinie w kształtowaniu postaw, nawyków i umiejętności związanych z planowaniem kariery
- przygotowanie uczniów do pełnienia różnych ról społecznych

b. dla szkoły:

- zwiększenie konkurencyjności szkoły
- realizowanie prawa oświatowego w zakresie doradztwa zawodowego

c. promocja środowiska lokalnego: zakładów pracy, instytucji i firm

9. Ocena i zasady ewaluacji

Ewaluacja służy ocenie skuteczności funkcjonowania programu doradztwa zawodowego w szkole, w tym wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego i odnosi się do wszystkich działań, skierowanych do uczniów do rodziców i nauczycieli . Dzięki ewaluacji można dokonywać aktualizacji działań doradczych, odkrywać aktualne potrzeby i oczekiwania uczniów. Pozwala to na długoterminowe planowanie działań z zakresu doradztwa zawodowego.

10. Roczny plan pracy doradczej na rok szkolny 2023/24

Obszar I : Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe oraz pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej

zadania	realizator/osoba odpowiedzialna	termin
Diagnoza zainteresowań i predyspozycji osobowościowych wśród uczniów klas VII i VIII	Wychowawcy klas, szkolny doradca zawodowy	Zgodnie z planem pracy wychowawcy i szkolnego doradcy zawodowego w roku szkolnym 2023/24
Spotkanie informacyjne podczas dni otwartych klasy VII- VIII Poinformowanie rodziców o Wewnątrzszkolnym Systemie Doradztwa Zawodowego	Wychowawcy klas	Wrzesień 2023r

Obszar II .Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia.

zadania	realizator/osoba odpowiedzialna	termin
Opracowanie i zgromadzenie informacji oraz materiałów dla uczniów, rodziców i nauczycieli Uaktualnienie danych o szkołach. Zgromadzenie informacji na temat zawodów. Udostępnienie materiałów diagnostycznych oraz scenariuszy zajęć.	Wychowawcy klas, szkolny doradca zawodowy	XI .2023/VI 2024
Stworzenie portfolio uczniów, w celu poznania ich zainteresowań, predyspozycji i umiejętności	Szkolny doradca zawodowy	Cały rok szkolny 2023/24

Obszar III. Prowadzenie zajęć przygotowujących uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej.

zadania	realizator/osoba	termin
----------------	-------------------------	---------------

	odpowiedzialna	
<p>Zebranie informacji dotyczących zainteresowań uczniów, ich umiejętności i uzdolnień</p> <p>Przykładowa Tematyka zajęć w klasach VII:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Poznajemy swoje zainteresowania.. 2. Jaki jestem? Określamy swoje cechy charakteru i temperamentu. 3. Moje mocne i słabe strony. 4. Moje wartości-kotwice kariery. 5. Znaczenie pracy w życiu człowieka. 6. Moja przyszłość- rozpoznajemy swoje predyspozycje zawodowe. 7. Poznajemy grupy zawodów. 8. Poznajemy system edukacji zawodowej w Polsce. 9. Zawody w moim najbliższym otoczeniu. 10. Zawody przyszłości. <p>Przykładowa tematyka zajęć w klasach VIII:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moje aspiracje i potrzeby. 2. Jaki jestem? 3. Zawody a rynek pracy. 4. Trendy na rynku pracy. 5. Edukacja formalna. 6. System rekrutacji do szkół. Harmonogram rekrutacji. 7. Jak złożyć podanie do szkoły ponadpodstawowej. 8. Planowanie wyboru ścieżki edukacyjno- zawodowej. 9. System wsparcia w wyborze szkoły i zawodu. 10. Mój świadomy wybór. 	Szkolny doradca zawodowy	Cały rok szkolny 2023/24
Spotkania z przedstawicielami różnych zawodów.	Szkolny doradca zawodowy, wychowawcy klas	Według harmonogramu zajęć z doradztwa zawodowego w roku

Wyjścia i wycieczki do lokalnych firm i zakładów pracy. Zapraszanie przedstawicieli różnych zawodów na lekcje doradztwa zawodowego		szkolnym 2023/24
Wprowadzenie pojęcia „praca”, „zawód”, „rynek pracy”. Informacje dot. podstawowych grup zawodowych	Szkolny doradca zawodowy	Według harmonogramu zajęć z doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2023/24
Wprowadzenie pojęcia system edukacji i informacji dot. szkół ponadpodstawowych w regionie. Spotkania z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych: Udostępnianie informatora na tablicy doradztwa i stronie internetowej szkoły.	Szkolny doradca zawodowy	Według harmonogramu zajęć z doradztwa zawodowego w roku szkolnym 2023/24

Obszar IV. Koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę.

zadania	realizator/osoba odpowiedzialna	termin
Stała kontrola prawidłowości przebiegu zadań. Sprawozdanie z realizacji zadań, Umieszczenie dokumentu WSDZ na stronie internetowej szkoły.	Szkolny doradca zawodowy	X.2023/VI 2024

Obszar V. Współpraca z innymi nauczycielami tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego.

zadania	realizator/osoba odpowiedzialna	termin

Dzielenie się z innymi nauczycielami swoim doświadczeniem	Szkolny doradca zawodowy	Według potrzeb
---	--------------------------	----------------